

Arkivsak-dok. 26/17250-1
Saksbehandler Knut Joar Eggen

Saksgang
Formannskapet 2023 - 2027

Møtedato
24.09.2026

Sak nr.

Partssammensatt utvalg 2023 - 2027

24.09.2026

Midlertidig forbud mot bruk av smartbriller i kommunale lokaler

Innstillingssak

Medsaksbehandlere:

Björg Gustavsen (Personvernombud)

Monica Egeland Kristensen, virksomhet oppveksttjenester

Kommunedirektørens innstilling:

1. Det tas til orientering at kommunedirektøren har innført et midlertidig forbud mot bruk av smartbriller for ansatte i Sarpsborg kommune, og et tilsvarende forbud for skoleelever i skoletiden. Ny vurdering vil gjøres når nasjonal regulering av denne type teknologi er på plass.
2. Midlertidig forbud mot smartbriller utvides til også å omfatte andre personer som oppholder seg i kommunale lokaler eller steder hvor de kommunale tjenestene leveres, herunder idrettshaller, barnehager, sykehjem, bibliotek og fritidsklubber. Med smartbriller menes briller med kamera, mikrofon og KI-funksjonalitet innebygget. For personer som får kommunale tjenester i private hjem, henstilles det om at pasienter og pårørende ikke benytter smartbriller, av hensyn til de involvertes personvern. Der smartbriller kan ha stor nytteverdi, eksempelvis for personer med synshemming, kan unntak gis.

Vedlegg:

Sammendrag:

Utviklingen av smartbriller, herunder Meta sine RayBan briller og Googles serie Intelligent Eyewear, har gjort det mulig å ta opp lyd, bilder og video på en måte som er langt mindre synlig enn ved bruk av mobiltelefon eller kamera. Flere modeller har også funksjoner basert på kunstig intelligens som analyserer det brukeren ser og hører, og det er funksjoner for deling av opptak ut på sosiale medieplattformer.

Det behandles store mengder personopplysninger i forbindelse med tjenestene som kommunen leverer. Dette omfatter særlig kategorier (sensitive) personopplysninger om barn og familier, elever, pasienter og andre brukere av helse- og omsorgstjenestene samt kommunens ansatte. Kommunedirektøren vurderer at bruk av smartbriller i

arbeidssammenheng skaper en personvernrisiko og risiko for misbruk som ikke kan reduseres til et akseptabelt nivå gjennom andre organisatoriske tiltak enn et forbud.

På bakgrunn av dette har kommunedirektøren innført et generelt forbud mot bruk av smartbriller i arbeidssammenheng. Forbudet skal ikke være til hinder for individuelle tilretteleggingstiltak for ansatte eller brukere med dokumenterte behov, dersom personvern- og sikkerhetsmessige forhold er vurdert.

Det er innført et tilsvarende forbud mot bruk av smartbriller for skoleelever i skoletiden. Dette begrunnes med at skolen skal være et trygt sted både for elever og ansatte.

Kommunedirektøren anser at å innføre et forbud som gjelder ansatte er innenfor kommunedirektørens myndighet. Et forbud for skoleelever er i samsvar med vedtatt forskrift om skoleregler og skoledemokrati.

Kommunedirektøren mener at forbudet bør utvides til å omfatte alle personer som oppholder seg i lokaler der kommunen tilbyr tjenester, som barnehager, sykehjem, bibliotek og fritidsklubber. I samråd med ordfører fremmes dette til politisk behandling.

Utredning:

Smartbriller representerer en ny type teknologi som kombinerer kamera, mikrofon, nettverkstilkobling og kunstig intelligens i en teknologisk enhet som er vanskelig å skille fra vanlige briller. Dette utfordrer etablerte forventninger om når man blir fotografert, filmet eller tatt lydopptak av.

For ansatte og tjenestemottakere kan det være vanskelig eller umulig å vite når opptak faktisk skjer. Selv om enkelte modeller av smartbriller benytter indikatorlys ved opptak, gir dette begrenset trygghet. I praksis kan teknologien medføre at personer deler sensitive opplysninger uten å være klar over at informasjonen fanges opp av en digital enhet.

Kommunens tjenester bygger på tillit. Innbyggere skal kunne oppsøke skoler, barnehager, helse- og omsorgstjenester, NAV-kontor, familiesentre og andre kommunale tjenester uten frykt for å bli filmet eller få sine personopplysninger registrert av verdens teknologigiganter. Dette gjelder særlig sårbare grupper som barn, eldre, personer med funksjonsnedsettelse og personer i krevende livssituasjoner.

I tillegg kommer usikkerhet knyttet til hvordan innsamlede opplysninger behandles av leverandørene. Smartbriller basert på kunstig intelligens kan analysere lyd, bilder og video, og det er begrenset innsyn i hvilke data som lagres, hvor de lagres og hvordan de eventuelt benyttes videre til produktutvikling eller trening av KI-modeller. Dette skaper utfordringer med å etterleve personvernregelverket og kommunens egne krav til forsvarlig behandling av personopplysninger. Fra ulike fagmyndigheter både på nasjonalt og europeisk nivå er det uttrykt bekymring for at personer som filmes av smartbriller ikke har reell mulighet til å samtykke, eller forhindre å bli filmet.

Det finnes samtidig reelle nytteverdier ved teknologien. For personer med synshemming kan smartbriller bidra til økt mestring og selvstendighet ved å beskrive omgivelser, lese tekst og identifisere objekter ved hjelp av kunstig intelligens. Teknologien kan derfor ha en viktig plass som hjelpemiddel i enkelte situasjoner.

Kommunedirektøren vurderer imidlertid at disse fordelene ikke oppveier de personvernmessige risikoene ved ordinær bruk i kommunens virksomhet. Når kommunen behandler sensitive personopplysninger og yter tjenester til sårbare grupper, må hensynet til personvern, tillit og trygghet veie tungt.

Fra nasjonalt hold har ny digitaliseringsminister pr. 15.09 uttalt at regjeringen nå vurderer et forbud mot smartbriller. Det skal nedsettes en ekspertgruppe som skal jobbe med spørsmålene og vurdere hvordan et lovforbud mot denne type teknologi kan utformes. Dette arbeidet vil naturlig nok ta noe tid.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at Sarpsborg kommune i påvente av regjeringens arbeid, innfører et midlertidig forbud mot bruk av smartbriller i arbeidssammenheng, med adgang til særskilte unntak der teknologien inngår som et nødvendig hjelpemiddel og hvor risiko er vurdert, dokumentert og håndtert på en tilfredsstillende måte.

Kommunedirektøren anser at forbudet også bør gjelde for skoleelever den tiden de er på skolen. Dette begrunnes med at skolene skal være et trygt sted for alle, både elever og ansatte. Kommunedirektøren finner det også riktig at forbudet omfatter alle som besøker lokaler der kommunen tilbyr tjenester, herunder idrettshaller, barnehager, skoler, sykehjem, bibliotek og fritidsklubber.

Et forbud mot bruk av smartbriller i kommunale lokaler innføres i egenskap av at kommunen er eier eller har råderett over lokalene. Det er altså ikke snakk om myndighetsutøvelse.

Det vil bli satt opp skilt/merking i kommunale bygg som opplyser om forbudet. Kommunedirektøren vil vurdere nærmere i hvilken grad det er behov for ytterligere tiltak for å påse at forbudet etterleves.

En eventuell utvidelse av forbud til å omfatte utendørsområder, som for eksempel kommunale kystområder, vil trolig kreve lovhjemmel som ikke finnes i dag. Dette kan eventuelt tas opp igjen senere.

Kommunedirektøren vurderer at å forby ansatte å bruke smartbriller er innenfor kommunedirektørens myndighet. Et forbud for skoleelever er i samsvar med vedtatt forskrift om skoleregler og skoledemokrati. Der står det at skolene skal være mobilfrie, og at «smartklokker og annet privat digitalt utstyr med kommunikasjonsmuligheter skal sidestilles med mobiltelefon». Det er følgelig ikke noe behov for et nytt politisk vedtak om dette.

Kommunedirektøren anser imidlertid, etter samråd med ordfører, at et forbud som vil berøre brukere og besøkende til andre kommunale tjenester er av prinsipiell karakter og derfor bør behandles politisk. Det fremmes derfor sak med forslag om at forbudet som er innført for ansatte og skoleelever utvides til å omfatte andre personer som oppholder seg i kommunale lokaler.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Ingen.

Miljø:

Ingen

Folkehelse:

Ingen